

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Εαρινό εξάμηνο
2024-2025

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ
Νάγια Γρίλλια

Dear earth...

**ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ
ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ &
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ**

ΜΑΘΗΜΑ 6ο
ΑΝΘΡΩΠΟΚΑΙΝΟΣ ΕΠΟΧΗ, τέχνη & ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ II

ΜΑΘΗΜΑ 4ο

ΑΝΘΡΩΠΟΚΑΙΝΟΣ ΕΠΟΧΗ, τέχνη & ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ II

Εκπαίδευση & Ανθρωπότητα Εποχή

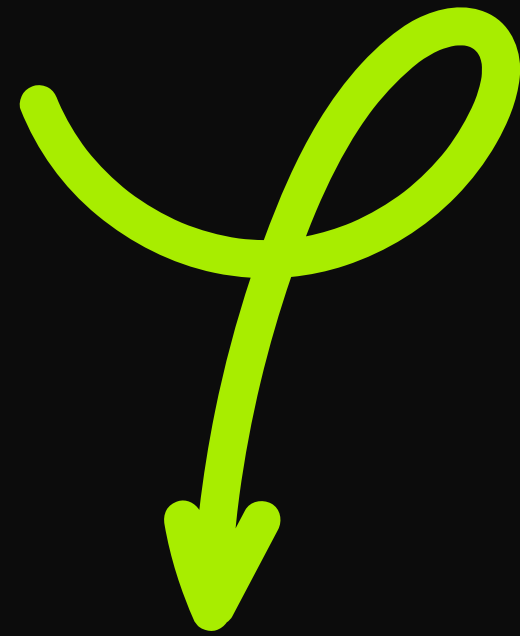
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

μη-προσαρμοστική

αν-αποτελεσματική

Έχει εργαλειοποιηθεί

ΝΕΟΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΕΣ ΙΔΕΟΛΟΓΙΕΣ & ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

Σκοποί

Παραδοχές

Αναλυτικά
Προγράμματα

Καθημερινή διδακτική πράξη

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Σε αδιέξοδη τροχιά...

Πώς θα αποσχιστεί;

ΤΙ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ?

ΣΥΣΤΗΜΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

PARADIGM

ένα σύνολο εννοιών ή
μοτίβων σκέψης...

θεωριών, ερευνητικών
μεθόδων, αξιωμάτων και
προτύπων για το τι αποτελεί
‘νόμιμη συνεισφορά’ σε έναν
τομέα

Αλλαγή παραδείγματος

paradigm shift

Αλλαγή

σε

3

επίπεδα

εκπαιδευτικής σκέψης

εκπαιδευτικής πολιτικής

εκπαιδευτικής πρακτικής

ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΕΣ

ΣΧΕΣΙΑΚΕΣ

ΚΟΣΜΟΘΕΩΡΙΕΣ

ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΕΣ

ΣΧΕΣΙΑΚΕΣ

ΚΟΣΜΟΘΕΩΡΙΕΣ

επαναπροσανατολισμό

των διαδικασιών
διδασκαλίας & μάθησης

για να υποστηρίξουν...

πιο δημιουργικό
πιο συνεργατικό
πιο διερευνητικό

ΤΡΟΠΟ
ΣΚΕΨΗΣ
&
ΖΩΗΣ
(δράσης)

άσκηση ΚΡΙΤΙΚΗΣ

έμφραση σε ???

φιλοσοφικές & οντολογικές αρχές

αξίες & πρότυπα

κουλτούρες & ήθη

λογικές & παραλογισμούς

που ανέθρεψαν την...

Ανθρωπόκαινο Εποχή

Ανθρωπόκαινο Εποχή

Ανθρωπόκαινο Εποχή

πώς

εργαζόμενοι στη βάση του 'όλου'

καταργώντας τα 'τεχνητά' όρια
ανάμεσα στις επιστήμες,
όπως....

ανθρωπιστικές

φυσικές

κοινωνικές

διεπιστημονικότητα

πώς

προσεγγίζοντας τη γνώση
'μετα-ανθρωπιστικά'

καταργώντας τους 'τεχνητούς'
διαχωρισμούς όπως....

κοινωνία/ πολιτισμός

φύση

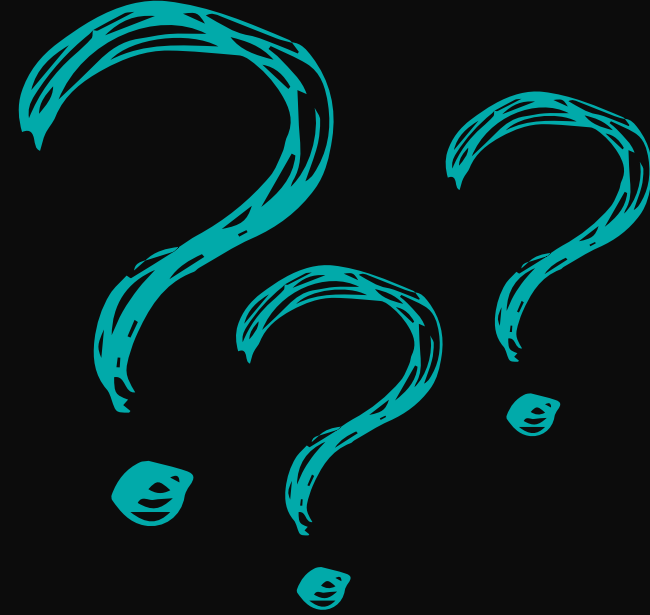
συμβιωτικά
πρότυπα
συνύπαρξης

σχεσιακότητα

ανθρώπινα όντα

πέρα-από-τα ανθρώπινα όντα & υλικά στοιχεία

πώς

με συμμετοχικές προσεγγίσεις
ανοιχτές στην 'κοινότητα'

δίνοντας φωνή στις
κοινωνικές ομάδες που αδικούνται

ασκώντας κριτική στους θεσμούς που
διαμορφώνουν τα πλαίσια εξουσίας

καλλιέργεια

νέων τρόπων αντίληψης

νέων τρόπων σκέψης

πιο δημιουργικούς
πιο συνεργατικούς
πιο διερευνητικούς

ΣΥΝΥΠΑΡΞΗ

Τι σημαίνει 'να είναι κανείς άνθρωπος' στην
Ανθρωπόκαινο Εποχή?

έρημιμα

κοινωνικού φαντασιακού

Rosi Braidotti
φιλόσοφος & φεμινίστρια
θεωρητικός

Πώς θα σκεφτούμε το α-διανόητο?

Ανυπότακτο

Περιβαλλοντικές ανυποτακτικές επιστήμες

Εκπαίδευση

Περιβαλλοντικές ανθρωπιστικές επιστήμες

Εκπαίδευση

Ανθρωποκαινο

Εκπαίδευση

Ανθρωποκεντο

Περιβαλλοντικές ανθρωπιστικές επιστήμες

Εκπαί **πόκαινο** δειψη

Ανθρω

επισηήμες **πόκαινο**

Περιβαλλο **Ανθρω** ντικές **Εκπα** **πιοτικές**

Ανθρωπόκαινο

μαθησιακή πρόκληση στη
“συλλογική σκέψη & φαντασία”

Εκπαίδευση

επαναπροσδιορίζεται από την σχέση
της με το Ανθρωπόκαινο,
σαν ‘έννοια’ και σαν ‘πραγματικότητα’

Περιβαλλοντικές ανθρωπιστικές
επιστήμες

εργαλεία ΠΛΟΗΓΗΣΗΣ
για εκπαιδευτές & εκπαιδευόμενους
για να ξανα-νοηματοδοτήσουμε
τη σχέση μας με τον κόσμο

Περιβαλλοντικές ανθρωπιστικές

επιστήμες

μας

ΠΡΟΣΚΑΛΟΥΝ

Τι σημαίνει ανάπτυξη και πρόοδος στην εποχή μας?

Είναι ο άνθρωπος ο μοναδικός 'κάτοικος' αυτού του κόσμου?

Ποια η ευθύνη μας μέσα στον κόσμο?

Πώς θα μεταβούμε στην 'νέα' εποχή?

τη ΜΕΤΑ-ΑΝΘΡΩΠΟΚΑΙΝΟ ΕΠΟΧΗ...

the meta-anthropocene epoch...

λογοτεχνία

ζωγραφική

φωτογραφία

ντοκιμαντέρ

γλυπτική

κινηματογράφος

ποίηση

θέατρο

χωρός

φωτογραφία

τέχνη

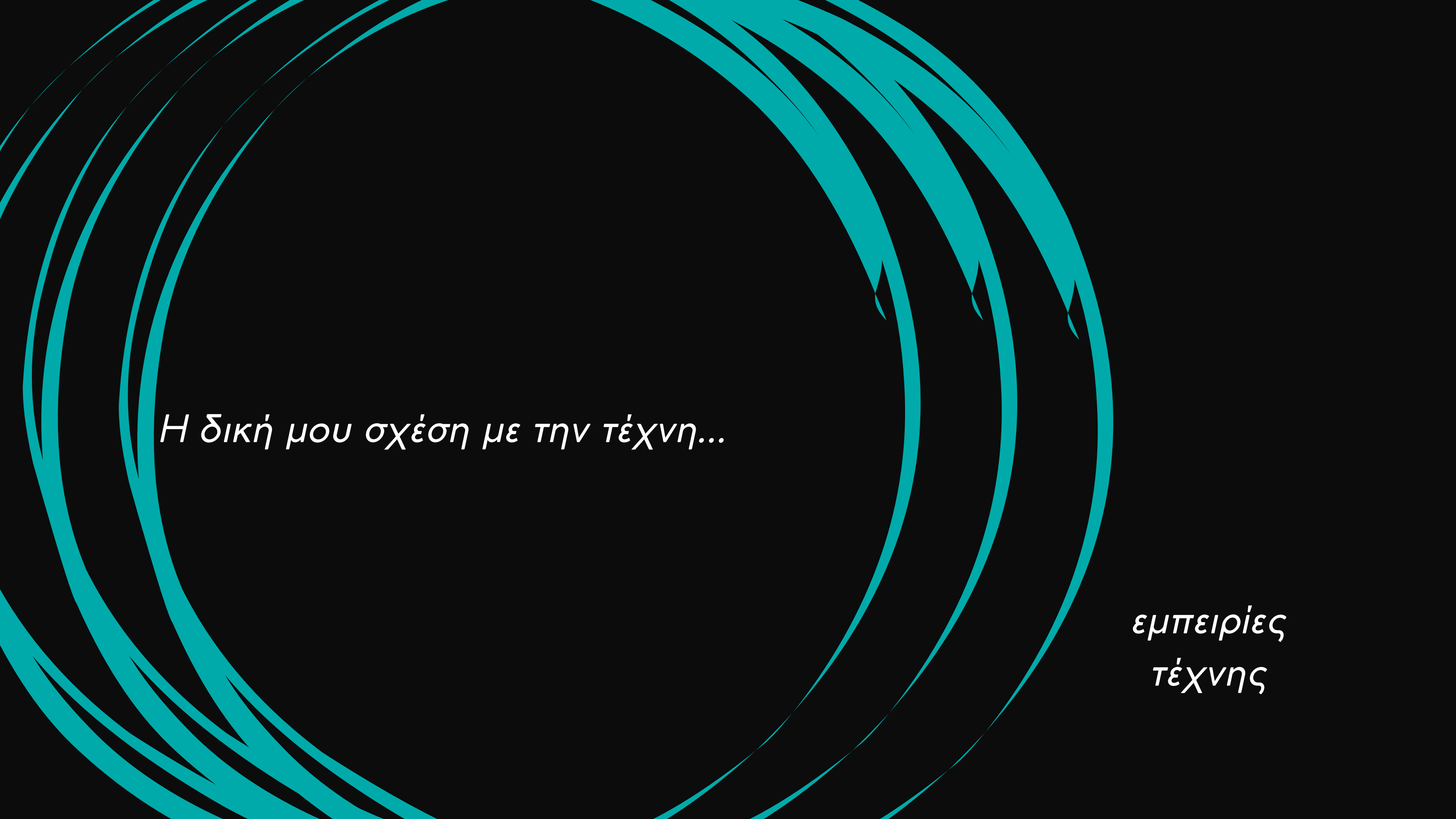
αρχιτεκτονική

μουσική

τέχνη

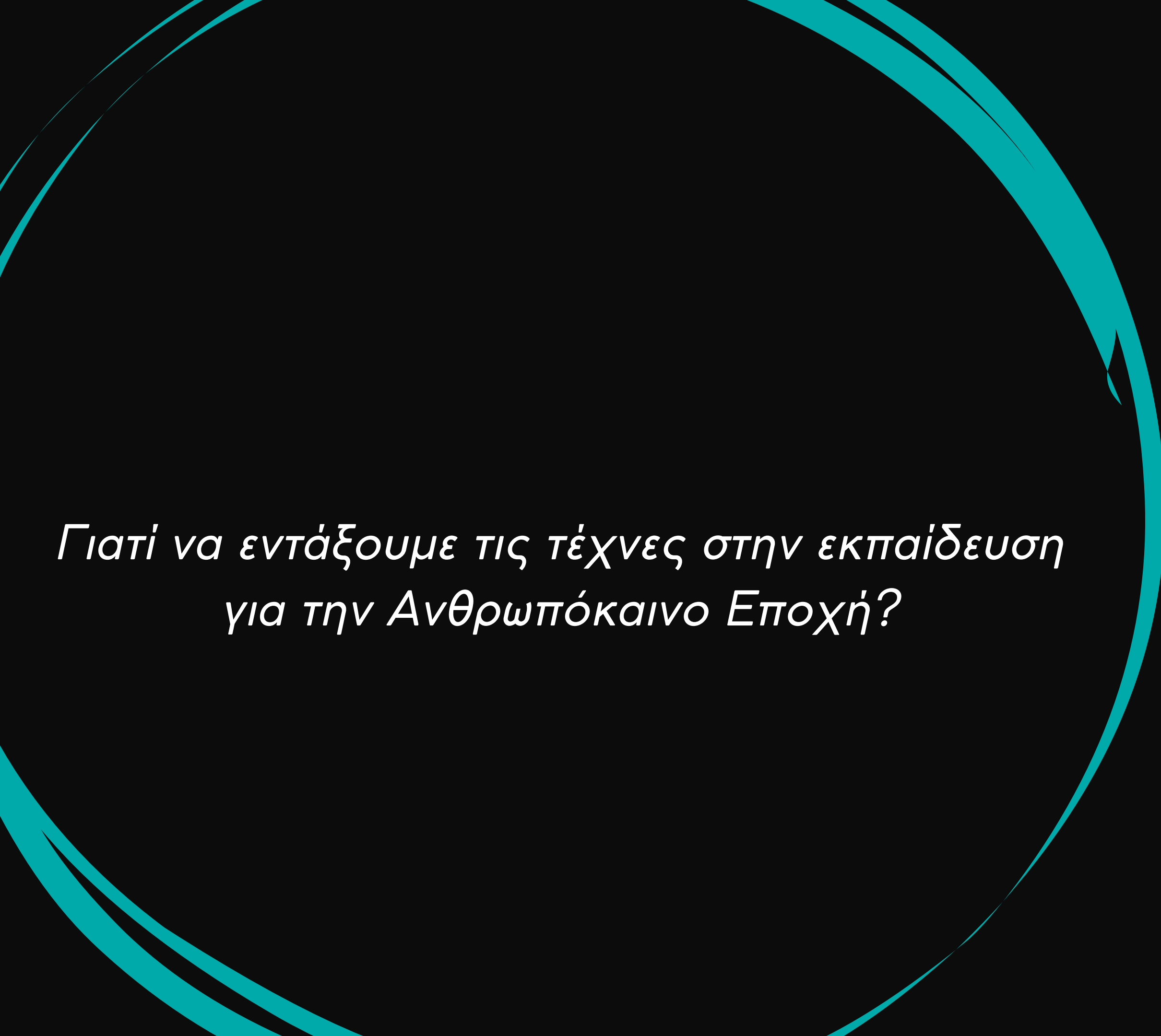
κόμικ

τέχνη

Η δική μου σχέση με την τέχνη...

*εμπειρίες
τέχνης*

*Γιατί να εντάξουμε τις τέχνες στην εκπαίδευση
για την Ανθρωπότητα Εποχή?*

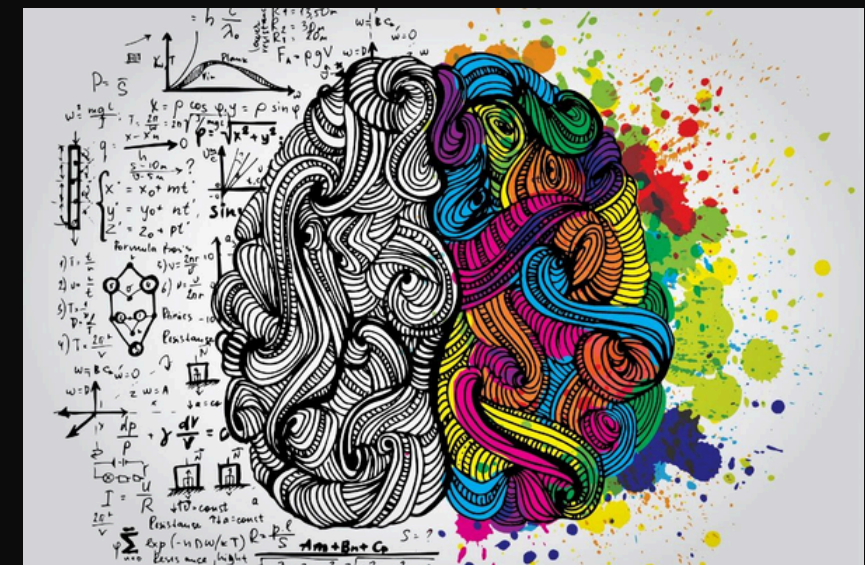
ΟΙ ΤΕΧΝΕΣ

Προσφέρουν μια **πολυδιάστατη προσέγγιση**

Προβάλλουν & αξιοποιούν τη **δημιουργικότητα** μέσω της **καλλιτεχνικής έκφρασης**

Πρωθούν τον **προβληματισμό**, την **έρευνα** & τον **διάλογο**

Βοηθούν στην **ανάλυση** & ενισχύουν την **κριτική σκέψη**

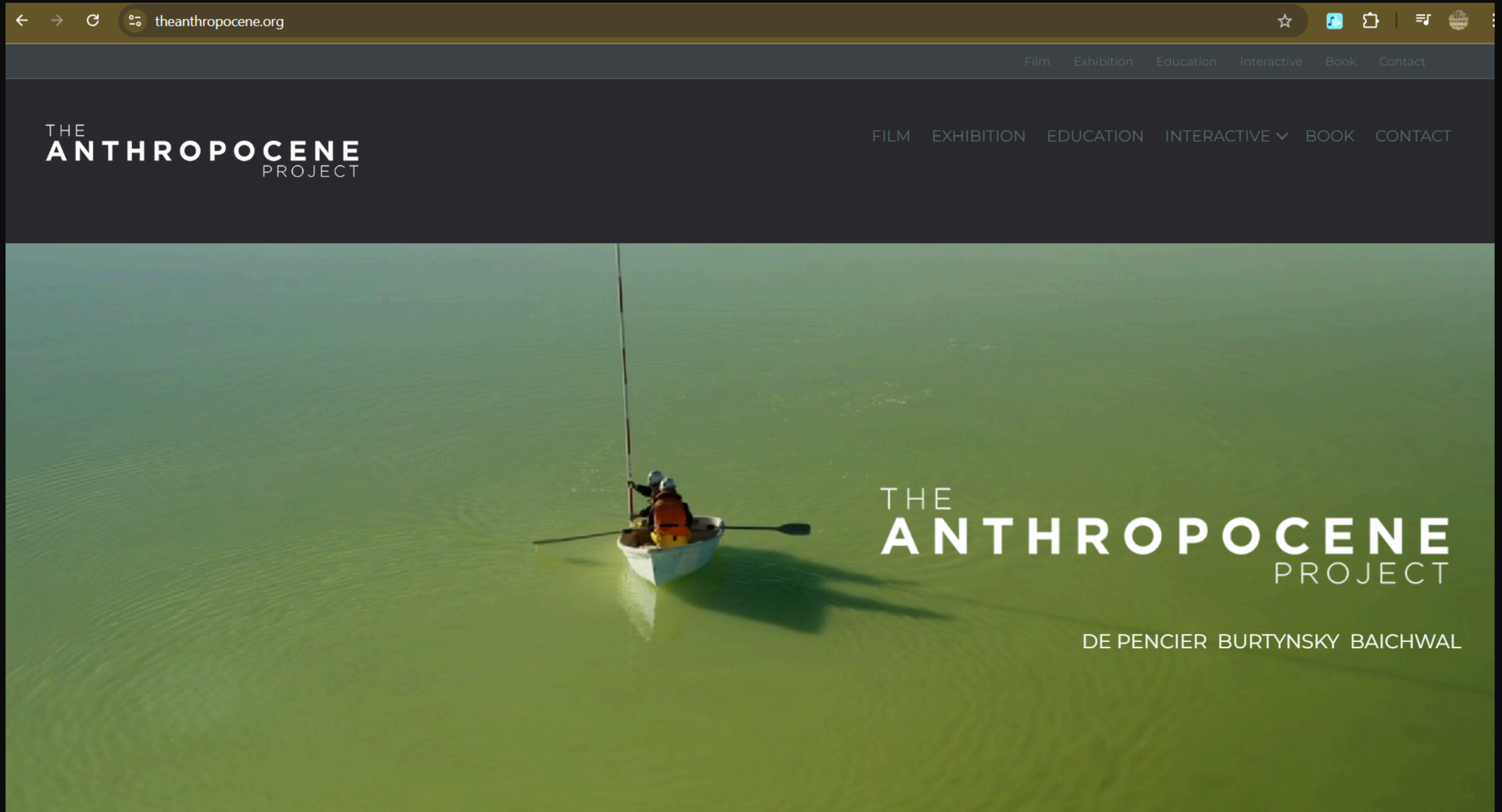
Ανοίγουν νέες προοπτικές για **πρακτικές εφαρμογές** & **λύσεις**

Θεμελιώδους σημασίας και πρωταρχικό στοιχείο τέχνης η συγκίνησις.

Κωνσταντίνος Καβάφης

https://theanthropocene.org/

the project

film

photography

interactive

360° VR Films

AUGMENTED REALITY (AR)

INTERACTIVE GIGAPIXEL ESSAYS

... and much more

Abuela Grillo

Abuela Grillo

ένας μύθος

που συναντά την πραγματικότητα

Ayoreo

Οι Ayoreo είναι ένας νομαδικός λαός
αυτοχθόνων της Ανατολικής Βολιβίας

Πιστεύουν στο μύθο της **Direjná** της
'γιαγιάς γρύλλος' (Abuela Grillo) η
οποία **όταν τραγουδούσε έφερνε τη βροχή στη γη.**

*Είχε δικά της όλα τα νερά της γης και όπου
βρισκόταν έπεφτε βροχή. Όμως μια μέρα που από
μεγάλη χαρά τραγουδούσε και τραγουδούσε,
έπεφτε ασταμάτητα δυνατή βροχή και ήρθαν
μεγάλες πλημμύρες στη Βολιβία.*

*Τα εγγόνια της θυμωμένα της ζήτησαν να φύγει
μακριά και αυτή βρήκε καταφύγιο στον ουρανό.
Τώρα πια η Abuela Grillo από ψηλά στέλνει τη
βροχή της στη γη κάθε φορά που κάποιος
αφηγείται την ιστορία της...*

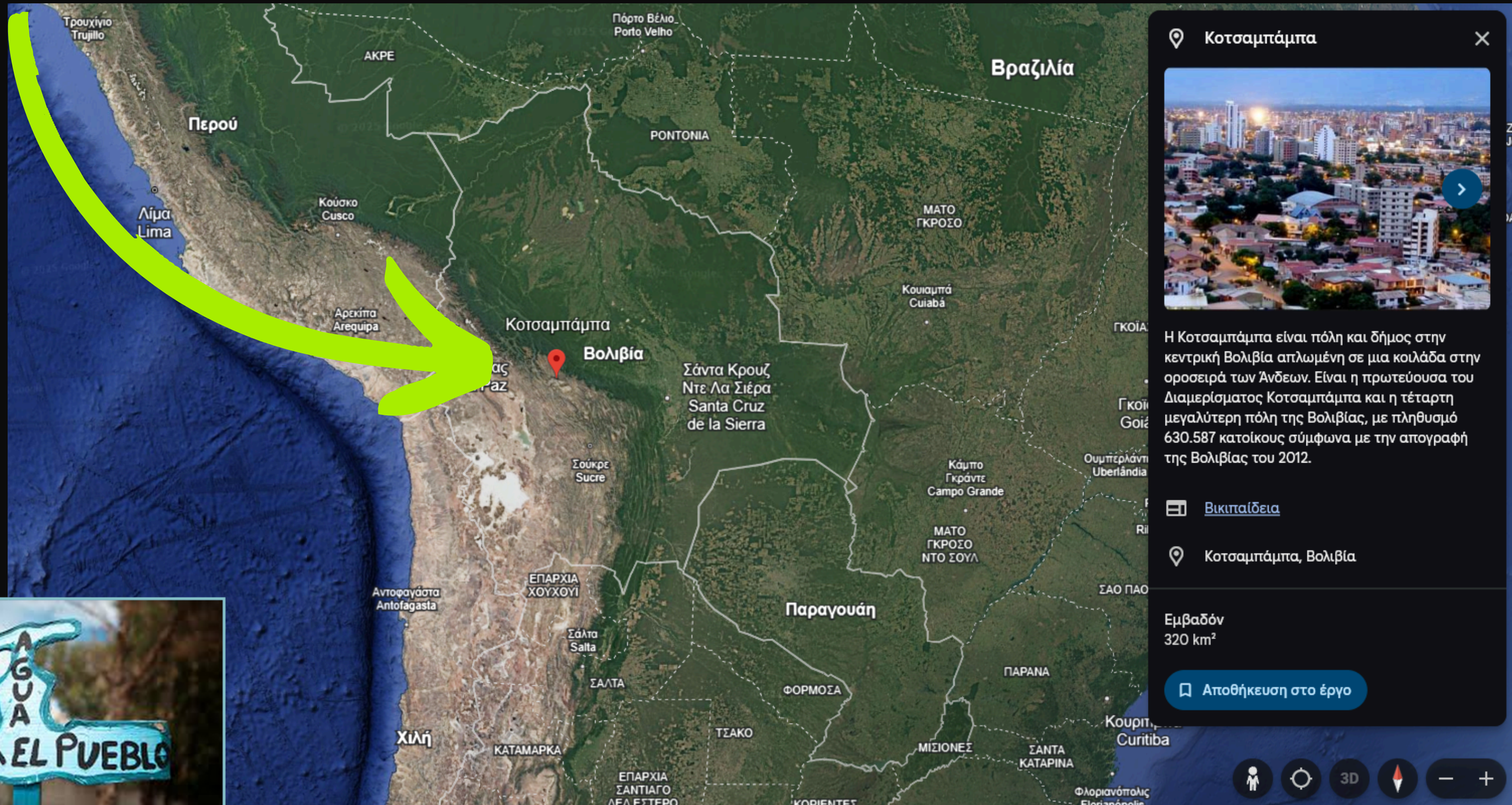

Cochabamba της Βολιβίας

1999-2000

Cochabamba Water war

γίνονται μαζικές
διαδηλώσεις
ενάντια στην
ιδιωτικοποίηση
της δημοτικής
επιχείρησης
ύδρευσης

2009 Δανία

directed by
Denis Chapon
&
created by
the Animation Workshop

*8 δημιουργοί κινουμένων
σχεδίων από τη Βολιβία
εργάστηκαν μαζί με το
σκηνοθέτη Denis Chapon και
το Εργαστήριο Κινουμένων
Σχεδίων της Δανίας*

*για να ξαναπούν την ιστορία
της Abuela Grillo...*

ABUELA
GRILLO

Η Abuela Grillo

*περιπλανιέται και περιπλανιέται στις κοιλάδες και τα βουνά
στα σύνορα Παραγουάης και Βολιβίας.*

*Κάποια στιγμή φτάνει σε κάποιο χωριό όπου οι κάτοικοι την
υποδέχονται με χαρά και της προτείνουν να τη φιλοξενήσουν.*

*Η AbuelaGrillo δέχεται και αρχίζει το τραγούδι για να τους ευχαριστήσει.
Όμως η βροχή που πέφτει ασταμάτητα από το τραγούδι της
κάνει τις κοιλάδες να πλημμυρίσουν.*

*Οι κάτοικοι θυμωμένοι με την καταστροφή
που τους προκάλεσε τη διώχνουν μακριά.*

*Μετά από μεγάλη περιπλάνηση φτάνει σε μια μεγαλούπολη.
Εκεί οι κουστουμαρισμένοι μαύροι γίγαντες βλέποντας τις μαγικές της δυνάμεις, της
υπόσχονται μεγάλη δόξα αν τραγουδήσει γι' αυτούς...*

Abuela Grillo

- Συζητάμε, ανταλλάσσουμε ιδέες και απόψεις
κι έπειτα συμπληρώνουμε τις απαντήσεις στο φύλλο εργασίας.
- Επιλέγουμε εκπρόσωπο για να ανακοινώσει τις απαντήσεις στην ολομέλεια.

Reflection

Εργαστήκαμε στη μικρο-ομάδα των

Υπήρξε βοηθητική η συνεργασία μεταξύ σας;

Πώς επηρέασε η αλληλεπίδραση μεταξύ σας τον τρόπο που διαμορφώσατε τις απαντήσεις σας;

Λειτουργήσε ο διάλογος μεταξύ σας;

Τι θα άλλαζε αν είχατε εργαστεί ατομικά;

Τι θα άλλαζε αν είχατε εργαστεί στο πλαίσιο μιας μεγαλύτερης ομάδας;

Ποιος ήταν ο ρόλος των εκπαιδευόμενων

Ποιος ήταν ο ρόλος της εκπαιδευτήριας

Ποια 'μεριά' ήταν πιο ενεργή στη διαδικασία;

Θα ήταν το ίδιο εάν το θέμα της διαχείρισης του νερού ως δημόσιο αγαθό παρουσιαζόταν με τη μορφή μιας διάλεξης;

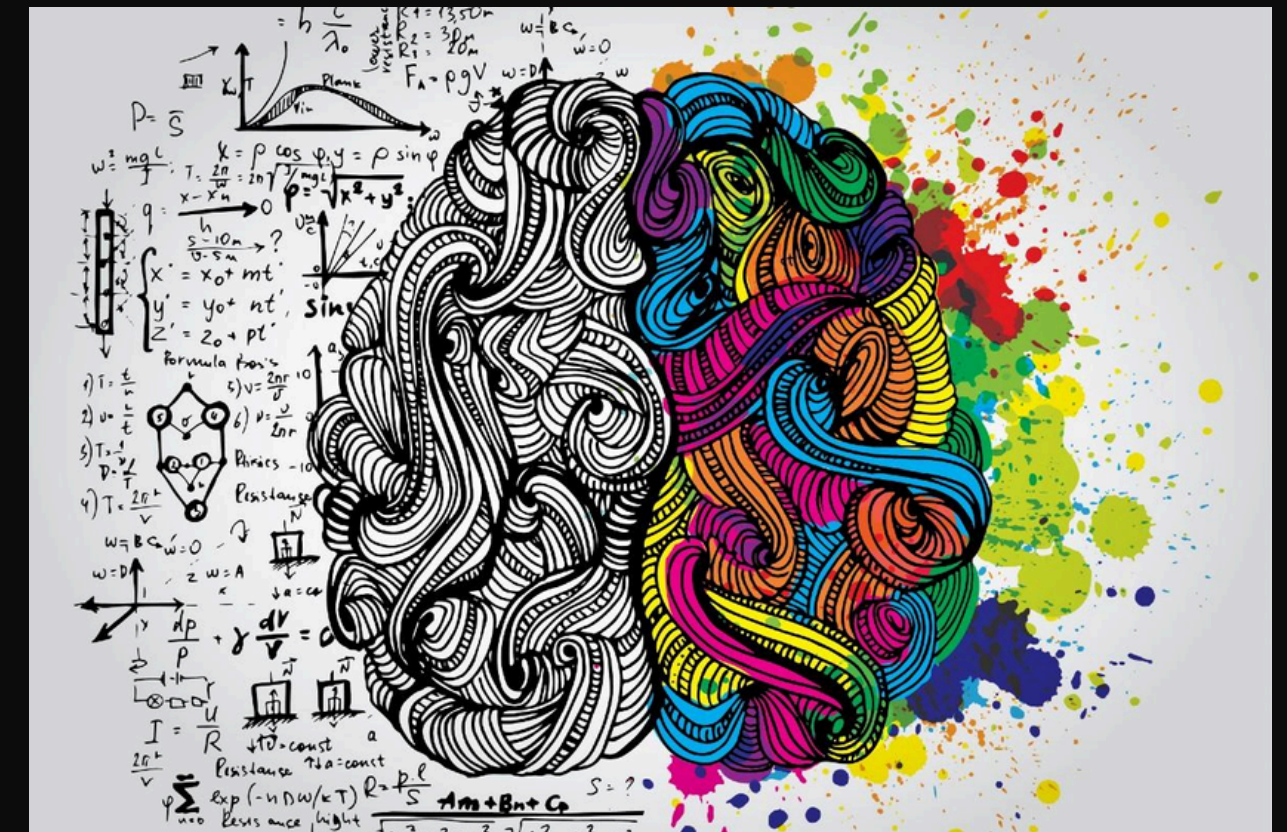

Ποια μορφή τέχνης αξιοποιήθηκε στη δραστηριότητα

Η αξιοποίηση της τέχνης θεωρείτε ότι βοήθησε στην προσέγγιση του θέματος; Αν ναι, με ποιον τρόπο;

Θα ήταν το ίδιο εάν δεν είχε παρουσιαστεί καθόλου η ιστορία της Abuela Grillo;

Προσέφερε μια **πολυδιάστατη προσέγγιση του θέματος;**

Προβάλλε & αξιοποίησε τη **δημιουργικότητα** μέσω της **καλλιτεχνικής έκφρασης;**

Πρωώθησε τον **προβληματισμό, την έρευνα & τον διάλογο;**

Βοήθησε στην **ανάλυση** & ενίσχυσε την **κριτική σκέψη;**

Ανοίξε νέες προοπτικές για **πρακτικές εφαρμογές & λύσεις;**

Μια περιβαλλοντική αφήγηση για το νερό...

Εικονογραφημένη Ιστορία ή Κόμικ

- Δημιουργήστε μια ιστορία την οποία αφηγείται μια σταγόνα που περνά από ποτάμια, σωλήνες, εργοστάσια, πόλεις, χωριά, μέχρι να ξαναφτάσει στη φύση.
(Μπορεί να περιλαμβάνει στιγμές "χαράς", "φόβου", "αγώνα" οι οποίες θα αναδεικνύονται μέσα από μια προσωποποιημένη αφήγηση)

Οπτική Αφήγηση / Φωτοϊστορία

- Φωτογραφήστε σημεία στην πόλη/γειτονιά σας που συνδέονται με το νερό (βρύσες, ποτάμια, σωλήνες, εγκαταλελειμμένα υδραγωγεία).
- Δημιουργήστε μια ιστορία με λεζάντες και φωτογραφίες, με αφηγηματική ροή.
- Δώστε το δικό σας τίτλο..

Μια περιβαλλοντική αφήγηση για το νερό...

Κολάζ ή Αφίσα-Αφήγηση

- Συνδυάστε λέξεις, αποκόμματα, εικόνες και σχέδια για να φτιάξετε μια αφίσα-αφήγηση για το δικαίωμα στο νερό.

Επιλέγω ένα από τα παραπάνω...

